

ДО
КОНСТИТУЦИОННИЯ СЪД
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Т У К

СТ А Н О В И Щ Е

НА МИНИСТЕРСТВО НА ЗЕМЕДЕЛИЕТО
И ХРАНИТЕЛНАТА ПРОМИШЛЕНОСТ

по приетите по същество за разглеждане членове по
ЗИДЗСПЗЗ /ДВ бр.45/16.05.95 год./, с определение от
23.05.95 год., на основание чл.чл.18 и 19 от З.К.СЪД
по конституционно дело N 12/95 год.

УВАЖАЕМИ ГОСПОДА
КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

По предложението на група народни представители в
37-то обикновено Народно събрание за установяване на
противоконституционността на някои разпоредби на Закона за
изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползване на
земята /ДВ бр.45/16.05.95 год./, Министерство на
земеделието и хранителната промишленост намира, че измененията
и допълненията на Закона за собствеността и ползването на
земята попълва някои празноти на Закона, отстраняват
допуснати неточности в отделни текстове и внасят повече
справедливост при прилагането му в практиката. Поради това
Министерството счита, че новата редакция на някои текстове и
новите разрешения, наред с работата по прилагането, ще допринесе
за по-бързото и справедливо постигане на целите на Закона - бързо и
успешно провеждане на реформата в селското стопанство.

Министерството изразява следното становище по
отделните текстове:

**1. По § 3 от ЗИДЗСПЗЗ /ДВ бр.45/16.05.95 год./
/по чл.9а, ал.1, т.3 и 4/**

Посочените текстове не са в противоречие с разпоредбите на чл.19, ал.2 от Конституцията, тъй като:

а/ земите, които ще закупува държавата и общините по реда на чл.9а, са със специално предназначение - за оземляване на безимотни и малоимотни граждани, които живеят на територията на съответното землище. По такъв начин се балансира вероятното неравноправие, което развитието на поземления пазар ще създаде за тези категория лица;

б/ създадените привилегии не са изключително за държавата и общините, а се отнасят и за другите правни субекти.

Държавата и общините балансират интересите на продавачите и тези на безимотните или малоимотни граждани.

В Закона на държавата е възложена особено важна социална роля, а не привилегия.

2. По § 4 от ЗИДЗСПЗЗ /ДВ бр.45/16.05.95 год./

/по чл.10, ал.7/

Кооперативните стопанства са имали право за разпореждане, включително и отстъпване на право на строеж, с имотите внесени в ТКЗС и в последствие включени в строителните граници на населените места, по решение на общото събрание на ТКЗС /чл.4-8 от Примерния устав на ТКЗС, утвърден с Указ на Президиума на Народното събрание /ДВ бр.83/68 год./, чл.25 от Закона за собствеността на гражданите и др.

Решение N 12/08.07.93 год. по к.г.N12/93 год. на Конституционния съд има предвид хипотезата, когато парцелите по ПМС N 1/81 год. /ДВ бр.9/81 год./, са записвани като държавни и е отстъпвано право на строеж.

Сегашната разпоредба не разрешава такава хипотеза.

Ето защо, не може да се счита, че разпоредбата е противоконституционна.

3. По § 5 от ЗИДЗСПЗЗ /ДВ бр.45/16.05.95 год./

/по чл.10а, ал.1/

Не се ограничават правата на собствениците да установят реалните граници на имотите си с направеното допълнение. Напротив, разширяват се възможностите за установяване на правата на собствениците да определят възстановимите граници на имотите си. По такъв начин се избягват възможностите за злоупотреба с права - конституционен принцип по чл.57, ал.2 от Конституцията, и се създават гаранции за неприкосновеността на правото за собственост.

Дори и при неустановяване на възстановимостта на границите на имота, собствениците запазват правата си и възстановяват собствеността си върху имотите в нови реални граници, с план за земеразделяне.

**4. По § 6 от ЗИДЗСПЗЗ /ДВ бр.45/16.05.95 год./
/по чл.10б, ал.1, изречение второ/**

Разпоредбата не е противоконституционна, а поставя режима на обезщетяване на собствениците в съответствие с чл.7 от ЗСПЗЗ и чл.72 от Закона за наследството и защитава земеделската земя от раздробяване на маломерни имоти.

Допускане на раздробяване на земеделските земи по минимума на чл.72 от Закона за наследството, който забранява това в делбеното производство, ще доведе до противоположното разрешение на същия въпрос в този закон.

Правно е недопустимо, с оглед единството на правната система.

Обезщетяване със земя не се е предвиждало и в законодателството преди 9 септември 1944 год. - Закона за кадастър и комасация /ДВ бр.127/41 год./, т.е. принципът на ползване на земеделската земя по предназначение /чл.21 от Конституцията/ винаги е бил с доминиращо значение.

**5. По § 10 от ЗИДЗСПЗЗ /ДВ бр.45/16.05.95 год./
/по чл.14, ал.6, 7 и 8/**

Разпоредбите не противоречат на Конституцията.

И по сега действащото законодателство се допуска при определени условия преразглеждането на влезли в сила актове, по инициатива на издалия ги орган.

Разрешението е рационално и правно икономично.

Решенията на поземлените комисии, след влизането им в сила и сега по реда на чл.32 от Закона за административното производство и сега могат да бъдат преразглеждани, по предложение на прокурора.

За това, въпросът за стабилността на актовете не може да се поставя, когато са неправилни.

Този принцип е въведен и за съдебните актове по чл.225 и 231 от ГПК.

Самосезирането на поземлената комисия е предвидено като изключение в изрично предвидените случаи и то, само когато решенията не са обжалвани пред съда. Има ли решение на съда,

решенията могат да се отменяват по чл.225 и 231 от ГПК само от Върховния съд. Това изрично е посочено в ал.7, последното изречение.

- явна фактическа грешка;

- нови обстоятелства или нови писмени доказателства и представлява единствена възможност за предотвратяване на злоупотреби с права. Прокуратурата не е в състояние да предизвика реализирането на решенията на поземлените комисии, по чл.32 от Закона за административното производство поради огромния обем решения, постановени от поземлените комисии /2 200 000 бр./

Нецелесъобразно и неикономично е да се прибягва само до личната инициатива на собственика.

6. По § 11 от ЗИДЗСПЗЗ /ДВ бр.45/16.05.95 год./

/по чл.17, ал.3 и 7, изречение второ/

Не може да се сметат за противоконституционни разпоредбите, които създават в съответствие с чл.19, ал.4 от Конституцията, условия за коопериране и други форми на сдружаване. На всеки собственик се възстановяват правата в нови реални граници. Решението и скицата на поземлената комисия, които получава всеки собственик, посочват съседите, номерата на имота, площта му, категорията на земята, както и координатите на граничните точки, установяващи по безспорен начин границите на правото му на собственост. Да се твърди, че се възстановява "някакво имагинерно право върху неопределен обект" е несериозно.

С тази разпоредба не се създават привилегии за някои от собствениците, при еднакви условия се възстановяват правата им в съответните местности.

Алинея 7 на чл.17 се отнася за временно ползване на земеделските земи преди влизане в сила на плановете за земеразделяне и не се засяга правото на собственост.

8. По чл.17, ал.8.

Да се имат предвид изложените съображения по чл.14, ал.6, 7 и 8 /в т.5/.

9. По § 14 от ЗИДЗСПЗЗ /ДВ бр.45/16.05.95 год./

/по чл.19а/

Разпоредбата не противоречи на Конституцията, тъй като създаденият ред за обезщетяване подпомага използването на земята по предназначение и запълва една законова празнота.

Едва ли ще има рентиери сред земеделските стопани, дори и кооператори.

**10. По § 19 от ЗИДЗСПЗЗ /ДВ бр.45/16.05.95 год./
/по чл.27, ал.6/**

Разпоредбата на чл.27, ал.6 не нарушава чл.17, ал.3. Тя не засяга частна собственост. Застроените земи и тези върху които са проведени мероприятия се считат за държавна собственост, както предвижда разпоредбата на чл.10б, ал.4 и не се възстановяват на собствениците /чл.10б, ал.1/. Те имат право на обезщетение с равностойни земи от държавния или общинския поземлен фонд.

**11. По § 22 от ЗИДЗСПЗЗ /ДВ бр.45/16.05.95 год./
/по §§ 4, 4б, 4в, 4г, 4е и 4ж от Преходните и
заклучителни разпоредби на Закона за собствеността и ползване
на земеделските земи/.**

§§ 4, 4а, 4б, 4в, 4г, 4е и 4ж от Преходните и заклучителни разпоредби и преди настоящото изменение не променят правото на собствениците на земите и ползвателите. Само се усъвършенства начина на заплащане и отпада изискването за разстоянието до големите градове и морето.

Разпоредбите не противоречат на Конституцията и не ограничават правата на собствениците при обезщетяването им, предвидени по досега действащите разпоредби.

**12. По § 26 от ЗИДЗСПЗЗ /ДВ бр.45/16.05.95 год./
/по § 13 от Преходните и заклучителни разпоредби, ал.7,
изречение второ/**

Възражението е неоснователно.

Дадената възможност на Министъра да отменя актове на ликвидационните съвети, се разбира, че може да стане при дадени условия, уредени с Правилника за приложение на Закона.

**13. По § 29 от Преходните и заклучителни разпоредби
на ЗИДЗСПЗЗ /ДВ бр.45/16.05.95 год./**

Възражението не следва да се разглежда от Конституционния съд, тъй като не касае противоречие на Закона за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи с Конституцията, а с друг закон - Закона за собствеността.

В случая със собственото имущество /общата собственост върху имуществото/ на правоимащите по § 28, ал.2 във връзка с §29, Закона за собствеността и ползване на земеделските

земи се явява като специален закон спрямо общия - Закона за собствеността.

В случаите на празнина на специалния закон, не се изключва прилагането на общия закон /Закона за собствеността/.

Невярно е твърдението, че решенията могат да се вземат независимо от броя на присъстващите. Алинея 2 на § 29 дава възможност на **всички** правоимащи да присъстват на общото събрание и да вземат решения. Възможността да се вземат решения независимо от броя на присъстващите е алтернатива и **само** в случай, че всички правоимащи не са се възползвали от законовото си право по изречения 2 и 3 на ал.2 на § 29. Законът дава право на всеки собственик само на един глас, тъй като по сегашните разпоредби всеки се счита за правоимащ, независимо от размера на дела и е с равни права с всички останали.

14. По § 28, ал.1, изречение второ и трето от Преходните и заключителни разпоредби на ЗИДЗСПЗЗ /ДВ бр.45/16.05.95 год./

Неоснователно е възражението за дискриминиране на членовете на ликвидационните съвети и че с това се нарушава чл.48, ал.3 и чл.6, ал.2 от Конституцията.

Съгласно § 13, ал.2 от Правилника за приложение на Закона за собствеността и ползване на земеделските земи, Министъра на земеделието и хранителната промишленост назначава и освобождава членовете на ликвидационните съвети. Министърът на земеделието и хранителната промишленост не сключва трудови договори с членовете на ликвидационните съвети, тъй като той не е работодател по смисъла на § 1 от Кодекса на труда, а ликвидаторите не са работници по смисъла на Кодекса на труда.

Правоотношението, което възниква е служебно организирано, а не трудово /опр.236 от 1993 год. и опр.193 от 1992 год. на трето гражданско отделение на Върховния съд/ и правата и задълженията между Министъра на земеделието и хранителната промишленост и членовете на ликвидационните съвети се уреждат въз основа на мавдатния, а не на трудовия договор /Решение 926/94 г. на трето гражданско отделение на Върховния съд/. Освен това по нашето право ликвидаторът не може да бъде в трудовоправни отношения с ликвидиращата организация /съгласно Търговския закон, който урежда основно материята по ликвидацията/, ликвидаторите са назначаеми, освен ако това не е управителя, който обаче по българското право не е и не може да бъде в трудово правоотношение

с организацията /Решение 926/94 год. на трето гражданско отделение на Върховния съд./

Параграф 28, ал.1 от Закона за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползване на земеделските земи всъщност потвърждава практиката на Върховния съд /Решение 926/94 год., опр.236/93 год., опр.193/92 год. на трето гражданско отделение на Върховния съд/, че споровете по освобождаване членовете на ликвидационните съвети не са от компетентността на съда, поради което висящите дела се прекратяват от съдилищата.

След като правоотношението между Министъра на земеделието и хранителната промишленост и членовете на ликвидационните съвети не е трудово, а служебно организационно, уреждано въз основа на мандатния, а не по трудов договор, членовете на ликвидационните съвети нямат право на обезщетение по чл.220, 222 и 224 от Кодекса на труда и споровете свързани с тях не следва да се разглеждат от съдилищата.

Параграф 28, ал.1 от Закона за изменение и допълнение на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи всъщност доразвива §13, ал.2 от Преходните и заключителни разпоредби на Закона за собствеността и ползването на земеделските земи, че правоотношението не е трудово след като се касае за властнически акт на Министъра на земеделието и хранителната промишленост по освобождаване и назначаване на ликвидационния съвет.

Прави впечатление, че по един и същи закон приет от Народното събрание, Президентът на републиката предлага да се обявят за противоречащи на Конституцията само 3 разрешения, а групата народни представители атакуват дадените разрешения със Закон в 15 случаи.

Лесно може да се обясни на какво се дължи това различие. Моля, предложението да се остави без уважение.

С уважение
МИНИСТЪР
/Чл.кор.гр с.с.н. В. ЧИЧИБАБА/
